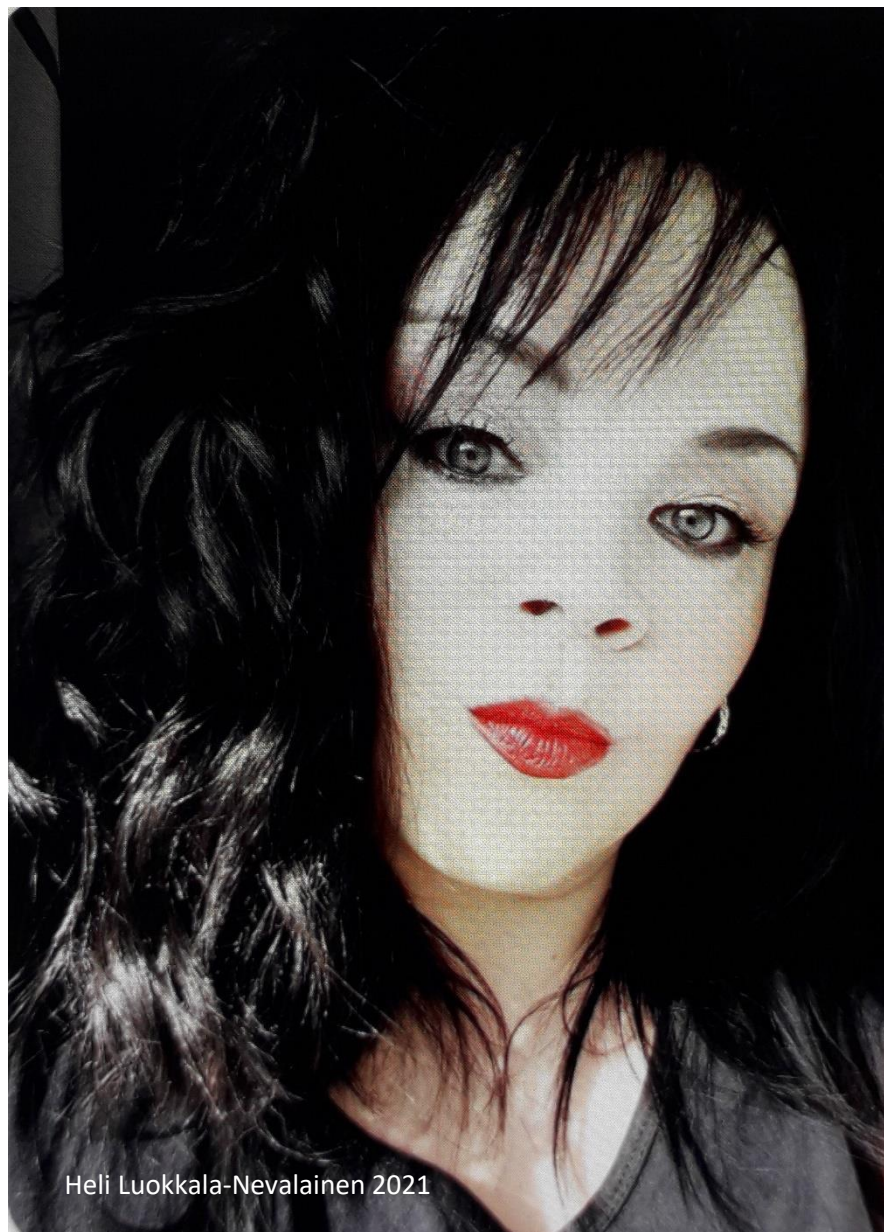

HELI LUOKKALA-NEVALAINEN

ROKKIMIMMISTÄ ERITYISÄIDIKSI

Heli Luukkala-Nevalainen 2021

Heli Luukkala-Nevalainen

ROKKIMIMMISTÄ ERITYISÄIDIKSI

Teksti
Heli Luukkala-Nevalainen

Kuvat
Heli Luukkala-Nevalaisen kokoelmat

Taitto ja julkaisu
Mauri Laakkonen

© 2021 Heli Luukkala-Nevalainen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa
ISBN 9789528047728

SISÄLLYS

Kotona keväisenä yönä	9
Ihan aluksi haluan kertoa, että..	10
1 LAPSUUDEN LAINEILLA	
Laulava lapsi	12
Meren ja minun laulu 1.säkeistö	15
Muistoja äidistä	16
Runo Metsäseppelä -runokirjastani 2015	22
Muistoja isästani	23
Ruotsissa	27
Runo Metsäseppelä - runokirjastani 2015	29
Mummulaan	31
Runo Metsäseppelä -runokirjastani 2015	33
Kauniina välkkyviä lapsuuden päiviä	34
Vainionperän Euroviisuja ja muita lauluja	42
Välittämisen voima	44
2 HIPPIYTTÖPUNKKARI	
Meren ja minun laulu 2.säkeistö	45
Peruskoululainen	45
Sonja-kitara	49
Kesäöisin Ula-aalloilla	50
3 ELÄMÄÄ LUOVASSA KOTIKAUPUNGISSA	
Laulusiko Tiina	54
Musiikinopettaja Anna Sammalkorpi	57
Meren ja minun laulu 3.säkeistö	59
Nuorisoteatteri JoJo	60
Rauhanryhmä & rauhanjuna	65
Seksuaalisuuden jatkuvassa virrassa	68
Kemi-päivien tärkeydestä	70
Ruotsalaista jatsia -laulu	72
Kulttuurin voima Kemissä	73

Ravintola Ankkuri toinen kotimme	76
Kemin ELMU:sta ja nuorisosta	82
Tähtisumussa	84
Kuumatkalla	86
Rumpalipoika Espe	90
4 BÄNDIELÄMÄÄ	
Nicepappi-yhtye syntyy	92
Päiväkirjasta 29.12.1983	97
Miten Nicepappi sai nimensä?	99
Miksaaja Kappula	102
Rockradion merkitys	104
Ensimmäinen keikka Porissa	106
Mieleen jääneitä keikkamuistoja & levytyksiä ja muita projekteja ”Mustilla” Seinäjoelle	112
Turkuun levy-yhtiön debyyttikeikalle	113
Ensimmäinen LP Kun astuit huoneeseeni 1987	116
Toinen LP Maallinen onni 1989	119
Kolmas levy Demonit 2007	121
Teatteriprojekteja	123
Hehkuvat hiilet – livevideoita lavalla	127
Mari Boine Persen, SIG yhtyeen Inkinen	129
Sodankylän elokuvafestivaaleilla	137
Seta:n bileissä Tampereella, ilta Juntusen & Ruusuvuoren kanssa Lahdessa	140
Tavastian poronpurijoina	144
Norjassa	145
Neuvostoliitossa	150
Bändin jäsen ja ystävät muistelevat	161
Naisena rockmusiikissa 80-luvulla	195
Toimittajien kynästä	201

5 SOOLOILUA

Rock-ralli-kilpailussa -86	220
Emma-gaalassa -87	224
Juicen 40-vuorissynttäreillä	229
Soololevyt	233
Unohtunut unelma	235
Sabina ja peili	239
Rockin korkeat korot-tapahtumassa Tavastialla	240
Taiteilija Riipinen	242
Kaiken keskellä outo kaipa	244

6 UUTTA KOHTI

Matto pois elämän alta	246
Orivedelle rock-lyriikkaa opiskelemaan	248
Eräs ennustus ja sen toteutuminen	253
Sinua sinua rakastan	256
Rautalankamies Eepi	259
Rockhouse	262

7 MINÄ SUOJELEN SINUA KAIKELTA

Milkan aika	266
Ihme tapahtuu	267
Prinsessa syntyy	272
Pahoja aavistuksia	275
Nukkumisvaikeuksia ja muita vaikeuksia	278
Musikaalinen Milka	283
Diagnoosi	284
Vuoren korkuisia kysymyksiä	293
Mitä kehitysvammaisuus ja autismi tarkoittavat yleensä ja Milkan kohdalla	295
Perhanan byrokratia	301
Musiikin voima Milkan oppimisessa	305

8 YMPYRÄ SULKEUTUU	309
Pieni loppusoitto	316
Kiitokset	317

Kotona keväisenä yönä 2021

Pimeä, pitkä ja poikkeuksellisen lämmin talvi on vaihtunut keväeseen. On yön hiljainen hetki ja talo nukkuu humisevaa untaan.

Mieheni Eepi on nukkumassa, samoin kuin 20 vuotta täyttävä tyttäreni Milka. Katselen nukkuvia rakkaitani sydän täynnä hellyyttä. Millaista unta he mahtavat nähdä?

Milka ei vielääkään nukahda ilman isän turvaa vieressään, ja kun viimein nukahtaa, Eepi hiipii minun viereeni.

Itse valvon tietokoneen sinisen valon ääressä 56-vuotiaana, elämää nähneenä, monia lauluja laulaneena, erilaisia hienoja, surullisia sekä myös epätavallisia asioita läpikäyneenä.

Ennen kaikkea yritän erityislapsen äitinä ymmärtää pelottavaa ja mullistavaa koronavirusta nyt, kun koko maailma on kiinni ja odottaa rokotteesta toivoa kuin ihmettä kaiken epätietoisuuden alla.

Jos voisin, seisahtaisin iäksi tähän rakkaudelliseen hetkeen rakkaimpieni unten vartijana.

IHAN ALUKSI HALUAN KERTOAA, ETTÄ...

Kirja kertoo musiikin voimasta ihmisiin. Siitä, miten musiikki voi kuin ihmeen lailla parantaa ja kannatella ihmisiä koko elämän ajan ja on elinehto ystävyteen ja rakastamiseen johtavalla tiellä niin, ettei sitä melkein huomaakaan. Kirja on myös dokumentti siitä, kuinka musiikki yhdistää ja ilahduttaa.

Kolme pääteemaa kuljettaa tarinaa: ensimmäisessä käydään läpi nuoren naisen kypsymistä resuisesta lapsesta esiintyjäksi ja välittämisen kautta hehkuvaksi ihmisen aluksi.

Toinen pääteema kertoo nuoren Nicepappi-bändin kehitymisestä 1980-luvun alussa kasvavaksi, omaehtoisen vahvaksi pohjoisen rock-yhtyeeksi. Muistelen, millaista oli seilata nuorena naisena rockmusiikissa uuden aallon myrskyisinä vuosikymmeninä pääasiassa miesten maailmassa.

Kolmantena pääteemana kuvailen äidiksi kypsymisen voimaa, ja musikaalisen erityislapsen selviytymistä suurten vaikeuksien jälkeen. Lopulta kaikki nivoutuu yhdeksi tarinaksi, jossa musiikki vaikuttaa merkittävällä tavalla.

Haluan kertoa tarinan suurenmoisesta ihmeestä, joka teki minusta äidin vastoin kaikkia biologisia ja henkisiä lainalaisuuksia ja ennusteita.

Nicepappi-yhtye oli pitkään ainoa valtakunnallisen levytys-sopimuksen saanut pohjoissuomalainen rockyhtye, joka kiersi

keikoilla kotimaassa ja ulkomailla vuosien 1980-1990 aikana. Bändi sai huomiota televisiossa ja musiikkilehdissä, sen kappaleita soitettiin radiossa ja se sai kulttimaineen. Olin yksi harvoista naispuolisista suomirockin tekijöistä. Nicepappi ansaitsee tarinansa.

Toivoisin, että erityislapseni Milka voisi vanhempiensa jälkeen muistella kirjan kautta perhettään kehitysvammaisten asumisyksikköön muutettuaan ja muistaa kuinka rakastettu hän on aina ollut. Kunpa hän saisi myös kokea turvallisuutta vahvoista juuristaan. Olisi hauskaa, jos kirjan muistelot löytäisivät paikkansa lukijoiden sydämissä antoisina ja viihdyttävinä myös antaen vinkkejä ja apua erityisperheille hyvinä ja huonoina päivinä.

Tietenkin olisi vallan mainiota, että lukijat saisivat kirjan kautta eläytyä ja samaistua 1980- ja 1990-luvun ajankuvaan, kulttuuriin ja tarinoihin, sekä löytää sieltä kappaleen omaa nuoruuttaan.

Antoisia lukuhetkiä!

Heli Luokkala-Nevalainen

1.

LAPSUUDEN LAINEILLA

Laulava lapsi

Kertoman mukaan lauloin jo tosi pienenä kaikkialla ja varsinkin potalla istuessa kirkkaalla lapsen äänellä esimerkiksi The Beatles-yhtyeen kappaletta *Obladi Oblada* sekä suomennettua versiota alunperin Joan Baezin *Donna, donna* - laulusta omilla sanoillani "Nona, nona, nona, nona." Laulelin kovalla äänellä kaikkia muitakin 1960-luvun alussa radiosta kuulemiani kappaleita popista valssiin ja tangoon. Gunnar-pässistä kertova laulu oli ratkiriemukas! Sanoja en aina osannut, enkä ymmärtänyt, mutta melodiat osuivat kohdalleen. Heiluttelin jalkojani laulaessa ja ajatuksiin vaipuneena, niin potalla istumisesta saattoi kasvaa sangen pitkä tuokio. Ihmiset kuulemma ihastelivat puhdasta ja vahvaa lauluääntä, varsinkin mummu, joka pyysi minua usein laulamaan *Sylvian joululaulun* tai pari säkeistöä pienestä linnusta, joka lentää ikkunan taakse tervehtimään ihmisiä. En vielä silloin tiennyt, että mummu näki linnussa pienen poikansa sielun. Tuo poika oli kuollut traagisesti vuosia aiemmin.

Iltaisin nukutin itseni laulamalla hipihiljaa peiton alla erilaisia melodiakulkuja kuiskaillen niihin omia sanoja. Meteliä ei

saanut pitää, koska pienissä tiloissa mummulassa nukkui monta ihmistä yhdessä.

Hauskinta oli makoilla virkatun peiton päällä, rallattaa ja viheltää samalla, kun auringonvalo paistoi pitsiverhojen välistä mummun sängylle. Kuljetin mielessäni musiikkia ja löysin kiehtovia maailmoja. Totta kai juuri minun lauluistani tuli hienoimpia pääni sisäisissä viisukarsinnoissa, sillä kaikenlaiset viisut ja sävelet soivat mielessäni jatkuvana virtana, ja muistankin, kuinka päätin, että lähettäisin keksimäni hienot sävellykset aikuisena euroviisuihin.

Katsoin aina tarkkaan ja hartaasti kaikki euroviisut telkkarista. Myös saunassa harrastin euroviisujen laulamista huomatuani kuinka muovinen löylykauha vahvistaa korvaan painettuna omaa ääntä aivan kuin radiossa. Niinpä selostin kauha korvassa euroviisuja kaikilla kielillä samalla kun laulaa hoilotin kaikkien maiden viisukappaleet osaksi muka niiden omilla kielillä ja osittain siansaksaksi. Oli ratkiriemukasta eläytyä täydellisesti kuvitelmiin välillä löylyä heittäen. Mummu ihmetteli aina, että ”mikä sillä tytöllä oikein siellä saunassa kestää?”

Tädillääni oli ystävänään opettajana toimiva Helena, joka oli kielissä hyvä. Hän pani minut laulamaan siansaksaksi eli keksityllä kielellä ja ihasteli, miten aidon kuuloista se oli. Lauloin italiaksi, saksaksi, ranskaksi, englanniksi ja ruotsiksi, sekä lopuksi luettelin hirveän määrän voittopisteitä ”puantseja”, ”Finland ten points - dis puant”, kuten mukamas oikeissa Eurovision laulukilpailuissa.

Mikä minua niissä kilpailuissa viehätti niin paljon?

Varmaankin niiden helpot, iskevät, kauniit ja musikaalien tyyliiset sävelmät. Pukuloisto oli tietenkin myös jotain aivan uskomatonta! Kaikenlaiset hehkuvat meikit, valot, niissä kimaltelevat ehostukset, lavasteet, mikrofonien välkehdintä ja se kaikki ihanuus, jota katselin tuntikausia lumoutuneena - se kaikki hypnotisoi minut.

Vielä 1970-luvulla euroviisujen manuaalinen pisteiden laskenta esityksineen kesti tuntikausia. Jälkeenpäin piirsin ja haaveilin kaikesta ihanasta, jota olin nähnyt. Euroviisut olivat kuin joulu: yhtä taianomainen, kiihottava, viihdyttävä, kimalteleva, sekä sokerihumalan tavoin lohduttava tunne varsinkin eheyttä kaipaavan lapsen mielestä.

Istuin ahkerasti lattialla katsomassa telkkarista muitakin 1970-luvun musiikkiohjelmia kuten *Syksyn säveltä*, *Kivikasvoja*, sekä *Iltatähteä*, jota juonsi ihana Mikko Alatalo! Niistäkin piirsin tussit kitisten ruutupaperille ihailemieni tähtien kuvia nähdessäni silmin heidän esityksensä uudestaan. Piirsin erilaisia musiikkiryhmiä ja niille asuja samalla, kun kaikenlaiset laulut ja vuorosanat kaikuivat päässäni sekamelskana ja kuvittelin itseni mikrofonin ääreen laulamaan huulet lumoavan kiiltäviksi maalattuina. Harakan lapselle piti jo silloin olla kiiltävää!

Meren ja minun laulu

1. säkeistö

”Meri tyyni, sammalvihreä
aurinko siinä lepää säteitään.

Meren pienet aallot leikkivät
kuin minäkin lapsi leikin, vaan tiedä eivät
että aika kasvun edessä on, aika kipeyden
ja haavain ja myrskyn.”

Lapsuuteni viisi ensimmäistä vuotta oli melkoista kaaosta. Psykologit sanovat, että kolme ensimmäistä kuukautta ovat ratkaisevia lapsen emotionaalisen eli tunne-elämän kehityksen kannalta. Oppaissa sanotaan myös, että kolmen ensimmäisen vuoden aikana muodostuu lapsen identiteetti eli yksilöllinen käsitys itsestä. Minun elämäni ensimmäisten elinvuosien aikana tulvi resuinen ja sekava vyyhti tunteita, niiden puuttumista, sekä ikuista rakkauden ja hyväksynnän kerjäämistä.

MUISTOJA ÄIDISTÄ

Äiti syntyi Kaakamon kylässä Alatornion maalaiskunnassa perheeseen, jossa oli kymmenen lasta. Hän oli hyvin taiteellinen ja osasi soittaa kitaraa, viulua, ja urkuja sekä maalata lahjakkaasti. Hän myös kirjoitti rakkaustarinoita erilaisiin lehtiin kuten *Reginaan*, joka oli kevyen viihteelliseksi luokiteltu naisten lehti vuodesta 1959 vuoteen 2013. Äidin puolen suku oli laaja ja musikaalisesti lahjakas. Moni tätini, enoni ja serkkuni yhä tänä päivänä laulavat ja soittavat yhdessä.

Varhaisimmissa lapsuusmuistoissani noin kolme-neljävuo-
tiaana äidin isä eli Kaakamon pappa ja lukuiset sukulaiset ko-
koontuivat suuren maalaistalon tupakeittiöön musisoimaan.
He soittivat kitaraa, viulua, haitaria, maniskaa ja huuliharppua
sekä lauloivat suureen ääneen moniäänisesti. Ihastelin kaikkea
silmät ammollaan ja tanssia hyppelin mukana laulellen. Pelkä-
sin vähän Paavo-papan kovana kaikuvaan puheääntä, remakkaa
naurun hohotusta sekä valtavana kaiken yllä jylisevää laulu-
ääntä. Pappa oli kuitenkin kiltti ja piti minusta niin kuin kai-
kista lapsistaan ja lapsenlapsistaan. Kaakamon Helmi-mummi
oli vaalea ja viihtyi enemmän taustalla, vaikka kyllä hänkin
posket punaisina seurasi katraan ilakointia. Jos meno yltyi vä-
lillä hurjaksi, niin Helmi avasi suunsa ja komensi. Silloin tuli
hiljaista heti!

Heli Luukkala-Nevalainen on 56-vuotias kemiläinen nainen. Hän on ammatiltaan nuorisotyöntekijä ja vammaisten lähihoitaja, joka kiersi rockbändin mukana 1980-1990-luvuilla solistina, säveltäjänä ja sanoittajana. Hän kuuluu ensimmäisten naisrockmuusikoiden joukkoon Suomessa.

Millaista oli tavoitella unelmia rockmusiikissa ennen digiaikaa? Miltä tuntui tavata "suuria nimiä", kuten Juice ja Neumann...? Millaista oli olla naisena miehisessä rockmaailmassa?

Luukkala-Nevalainen on ollut jo 20 vuoden ajan vaikeasti kehitysvammaisen ja autistisen tyttärensä äiti ja omaishoitaja. Millaista oli tulla äidiksi vastoin kaikkia ennusteita, kasvaa ja oppia äitiyteen, sekä miten musiikki on vaikuttanut kommunikointivaikeuksista kärsivän lapsen elämässä? Millaista on odottaa diagnoosia, pelätä pahinta ja taistella kaikista erityislapselle kuuluvista oikeuksista?

Heli Luukkala-Nevalainen on julkaissut neljä runokirjaa:

- Metsätähtiseppele 2015
- Susien tango 2016
- Painava nainen 2017
- Punainen maailmanpyörä 2018

Tämä kirja kertoo selviytymistarinan resuisen lapsen matkasta huumaavaksi rocklaulajaksi, kasvamisesta erityislapsen äidiksi sekä musiikin ihmeellisestä vaikutuksesta elämään.

Kannen kuva: Heli Luukkala-Nevalainen, taitto Mauri Laakkonen

